

ტარულ შემადგენლობაში სულ აღრიცხვებზე არის აკრედიტებული 362, აქედან 1150 ექიმია, 333 კბილის ექიმია, კალმურები—805, ბებია აკურებლები—506. მკურნალთა თანამშრომლები—306, მოწყობის დანი—755 ფარმაცევტები.

— **ადამიანთა დაკრძავა.** აგერ ერთი კვირა, რაც სახლში ვაგვიდა და მას შემდეგ სახლში აღარ დაბრუნებულა, სახალხო სახლის სტენას-მოყვარე გიგო მენთეშაშვილი იგი ტფილისში არსად არა სწანს და არც ამხანაგებმა იციან იმისი რამე. მშობლები სთხოვენ ყველას ვინც კი ციხე რამე მის შესახებ, ან თუ უნახვით იგი ამ უკანასკნელს დაეცემა აქედან გახვთ ტრინიანის რედაქციას.

— **უბედურება.** რუსთაველის პრინციპტზე სახლი № 19-ში მე-3 სართულის ბინიდან ვადმოვარდა 12 წლის ბავშვი, სანჩია, მანხარაოვი, ბავშვი ვადარჩა საცდელად.

— **სავალდებულო რიცხვი რესპუბლიკაში.** 1 ოქტომბრის განმავლობაში სრ. სამხარეთველოს ევროპულში, აღრიცხვებზე არის 69 საავადმყოფო 3010 საწოლით.

— **ა. კ. პროკავშირთა ურდობა ქ. ტფილისში.** 26 ოქტომბრისათვის მოწვეულია ა. კ. პროკავშირთა ურდობა, რომლის სამუშაოსაც უკვე შეუდგენი საქ. პროკავშირები.

— **თავდასხმა.** 11 ოქტ. დილის 9 საათზედ მოქ. იაკობ მნათიასვილს მტ. გრიგოლდოვის ქ. № 21-ში, დასხმისანი იური შვიარაღებული შორი-პომ-ქმედი, რომლებსაც გაუტანიათ 18 ცალი ჩეჩოვნიცი, 160 ცალი ქალ. ლორა და 1 ოქროს ძეწვი, რის შემდეგ მიიპაღენ.

— **უბედური შემთხვევა.** 11 ოქტ. კინო პალასის წინ დაეჯახა ავტომობილი ქობიაში მიმავალ ბავშვს, არცადი ღურის რომელიც დაშავდა და გაგზავნილ იქნა რესპ. საავადმყოფოში.

— **ქურდობა.** 11 ოქტომ. გაქურდული იქნა მოქ. აბდულ-ოღლის ბინა, მტ. არტემოვის ქ. № 3-ში, საიდგანაც წაღებულია 140 მლ. ბონი. მიღებული ზომებით ბოროტ მოქმედი იქნენ შეპყრობილი, რომლებიც აღიიზნდნენ, დემინსკი კირილე და მიკრონიტი გლოვანი.

— **დაჯარიმება.** დაჯარიმებული იქნა 10 ჩეჩოვნიცი სასტუმრო „დენის“ პარტონი ილარიონ დასაბიძე. სასტუმროში როსკობის ქალების შენახვისათვის.

— **უბედურად არცის გაუადვილათვის.** დაჯარიმებული იქნა ჩეჩოვნიცი თაქთაქიშვილი ვლადიმერი.

— **უფარგინი დამონადის გაუადვილათვის.** გაუადვილათვის ქირსანა „არმაზის“ პარტონი თ. ვახანელი დაჯარიმებული იქნა ოცი ჩეჩოვნიცი.

— **სიმთვარის გამო.** დაპატიმრებული იქმნენ ქობიაში სიმთვარის და ჩხუბის გამო არტემონტი, სამარდალაშვილი, ჯანოვი, გამონატოვი და სხვები.

— **დავკარგე.** სახლშიწვიფო ტრესტის სპირტის ქაბონის მოწმობა № 712, გემო-კვების კავშირის წიგნი № 3403 8 VII 1923 წ. ძველი პარსორტი. განთავს ჩაითვალის გაუქმებულად. **ჯავახიშვილი შიო მათეძე.**

ვალიუტის კურსი.

14 ოქტომბერი.

ჩეჩოვნიცი	82,800,000 მ.
სტერლინიცი ეფექტი	55,900,000
ჩეკი	52,500,000
დოლარი ეფექტი	12,800,000
ჩეკი	11,750,000
სამალოტი ლირა	6,800,000
საბჭოთა ფული	12,300

კარგიანი

— **სამუშაოს,** 16 ოქტომბერს, საქ. მეტ. სოც. ფედ. ქალთა ორგანიზაციაში ახლ. **დავით მელაშვილი** გააკეთებს მოხსენებას შემდეგ თემაზე: „თანამედროვე ქალი“. მოხსენება იმართება ქალთა ორგანიზაციის კონკრეტის ინიციატივით. დასაწყისი საღამოს 7 საათზე. დასრუდება შეუძლია ყველას.

გამარჯვანეთა დაშლა

— **ბუნებრივი გამოღვიძებისათვის** დიდი ხანი არ არის მის შემდეგ, რაც ჩვენს პარტიაში მოხდა „არა სასამოგონო“ მოვლენა. პარტია მეექვსე კონფერენციამდე გაიყო ორ ფრთად: მემარცხენე და მემარჯვენე. ერთი შეხედვით მართლაც ეს მოვლენა არა სასამოგონო იმისათვის ვისაც გული შესტკივა ამ პარტიაზე და მოწყალებდა ვახდა. მეტად მადლიერნი იყვნენ მისი მასწავლებლები. ამავე დროს ვინო გატაცებნი ჩვენა ფარულ ორგანიზაციებში შეშაობაში და აქაც ამხანაგების ყურადღება მიიქცია. გიორგიმ საქმოდ გაუხსნა გონება ასეთი შეშაობისათვის. უფროსი მოწყალებს კიდევ უფროდათ, რომ თითქმის ბავშვი, სრულიად ნორჩი ვანო ასე ღრმად იყო ცხოვრებაში ჩახედული და თეორიულადმაც გვიარინად მოშაობდებოდა. ვანომ უკიდურეს მემარცხენეთა ჯგუფში მოიქალათა და მალე თავისი მოქმედებით დაამტკიცა, რომ მის სახით ამ ჯგუფს შესაძლებელია შეემტკივებოდა. უზარა საესებით ვანო ფარულ რევოლუციონური შეშაობას და კიდევ ორიოდ მეტად პასუხსაგები და სამოში საქმე მოწყალებულ შეშაობაში. ამხანაგებში სახელი გამოქვა, მაგრამ იმავე დროს მისი მოქმედება და გამოთქვები არ დე-შალა ავრთვე იმით, ვისაც დაკარგებული ჰქონდა თვალყურის ვლება მოწყალებოდა ყოველქვეყნისათვის. ერთხელ სერიოზული ლაპარაკიც შეინდა ვანოს რექტორთან და უკანასკნელმა გადაჭრით მომთხოვა ასეთი შეშაობაზე ხელის ალება: „შარალია ვანომ შეპყრობა, რომ რექტორს გარკვეული რამე საბუთი არ უჭირავს ხელთ და უფრო იჭვით ლაპარაკობს, მაგრამ მაინც დაუწყებდა, რომ ყოველ შემთხვევაში სემენარიის მართებლობას აქვს საშუალება თვალყურის დევნისა და ცნობების მოკრფვისათვის... ჩანავიერებოდა ვანომ რექტორის გაფრთხილება მხოლოდ ერთხანთ მიიღო და კვლავ ვანავრბობდა მხურვალე შეშაობას. მან იცოდა, რომ ორი მისთვის მეტად ძვირფასი დამიანია—მამა-მისი და მასწავლებელი გიორგი თანაუგრძობენ რევოლუციის და თავს დასდებენ მისთვის, მამასადამე მათი თანაგრძობა ამ საქმეში მულდ ვანოსავე იქნება. მეტადვე გიორგის ავტორიტეტი ვანოსათვის ურყვევი იყო და გიორგიმ კი სემინარიაში გამგზავრებისას დალოცა სწორედ ამ საქმისათვის ვანო. ვანომ მხად იყო და თავსაც შესწირავდა რევოლუციას. აქ მასშიც არა მარტო პასუხი გატაცება იქნა სახეს, არამედ ღრმა შეგნება და რწმენა, იგი მთელის თავის ძარით ეფუძნებოდა ამ საქმეს და ვასაკვირი არ არის რომ ზოგჯერ გადაჭრებულნი გამგებობა ყუთილს არ უქადავდა... ამგვარ ავტორიტას ეწეოდა ამხანაგთა შორის ყოველ კითხვაში და საქმეში უკიდურეს პოზიციას იჭერდა, არ ერიდებოდა ბი-ფიას და არა ერთი მასწავლებლობისათვის გაუწყობდა მია დღე. რასტრუქცია იქნებოდა, სწორი დემონსტრაცია, თუ პროტესტის გამოცხადება, ვანო უსათუოდ სათავეში უნდა მოქცეოდა და მუდამ ინიციატორად გამოდიოდა...

— **განათლებლობისათვის.** კონსტრუქციონერებმა, აქა იქ უკვე შევანებ ამოკურთ საყავი ხეხილი მორ...

იზიარებს მისი წინადა იდეებს. მაგრამ უნდა ითქვას რომ ეს მინც და მინც არაა უარყოფითი მოვლენა ჩვენს პარტიის ცხოვრებაში.

იდეურად და პრინციპალურად ამ პარტიას არაფერი არ დაუკარგავს, უნიკურად კი უნდა ითქვას, რომ მან დაჰკარგა პართლაც დიდი საგრძნობი ძალა, რევოლუციონური ახალგაზრდობისა. მეორე მხრივ კი პარტიაზე დადებითად იმოქმედებდა კონფერენციის განხეთქილებამ. აქ მოხდა უდიდესი გაწმენდა ჩვენი პარტიისა და ამით ის გამარჯვების და გაწოცხლების გზას დაადგა.

პარტიას ჩამოშორდა ის მთლიან ყალბი ფენები, რომელიც მას ნიღბას უფარავდნენ. მასის თვალში და ამით აენიებდნენ პარტიის გაძლიერებას და გამარჯვებას. ერთი სიტყვით პარტია

ცხად იფურჩქნებოდა, თითქმის ერთდროდა გერკიდევ მზის სხივებს. ლალოდა საქონელი, იცვლიდა ბალანსს. ამწმენებულნი, აბიბინებულნი საქმოდ მოზლილი ყანები გაზაფხულის სიის ეთამაშებოდნენ, ღელავდნენ...

იქვე თავის ჭისკართან იჯდა მამა იორდიანი და გზას გასტკეობდა, ფოფოლიც ბაღში ფუს-ფუსებდა. ელრდა იორდიონი ქალაქს წასულს დიაკვნს, ელოდა ქალაქის ამბებს და უფრო სი უფროილს თავის მეგობარ ქალაქელ მღვდლისაგან და აბარა დიაკვნს წერილი მიეტანე და პასუხიც უსათუოდ გამოართვი, ცნობა შექნება იორდიონი ქალაქის ერთი მეტად მსუქანი სამრევლო თავისუფლებდა, იქუთი მღვდელმა გადასვლას აბირებს და იორდიონსაც ეს ამბავი ანტერესებდა, დროზე უნდა შეეცყო, რათა არავის დაეწყრო. მისთვის ამ მრევლის ხელში ჩაგდებაში. გარდა ამისა ვანოს წერილი გარკა ხანია არ მოსვლია, სწულდა ვანოდ ხომ არ ვამბობ, ცულ სიხმრებს ვეუბლო და ვანოს ამბავსაც ეკითხებოდა. მეგობარ მღვდელს... გზაზე გამონდა დიაკვნიც, მოვიდა მღვდელთან, მიესალმა, ამიღო უბის ჯიბიდან წერილი და გადასცა მღვდელს. სიტყვა არ დაუძრამ. რაღაცნაირად დაღვრული იყო. ალადა გადაკრულშია, იფურჩხი იორდიონმა და გახსნა წერილი. ცოტა წაიკითხა და უტბად წამოხტა, წამარბა ცდა, ვაფიქროდა, იქრა თავში ხელი: „ვაიმე შეილო“-ო და ბარბაცით წავიდა მინისაკენ... მეგობარი მღვდელი სწერდა: მენ ვაჟს უბედურობა დემარტა, ეს ითვი დაღვა ვანო, რომ დემარტის მისე ამხანაგია დაატყდა, ამბობენ მეტად მძიმე პარალელბათო, მთელი სემენარია გადააბრუნეს, ორი დღე ჩბრედნენ... ლაპარაკობენ ბევრი რამ ადმოაჩინეს, ვითომ იარალიც... სემენარიის მართებლობა და მეტადვე რექტორი ხარდაცხვულნი არიან, ხმები რექტორის დაითხოველო დაუყოვნებლივ ჩამოდი იქნებ უშველო რამე შენი. მინილია ვაფიქრო რამე, მაგრამ ვერას ვაგვოდ, ეს კი ვიცი რომ მეტყვის, მიგმე ჰავთ ვამდანი დატყდალებული, მაგრამ ნახვის ნებას არავის ადღევნე, მეტად სასტიკად ეკურთბიან, ჩამოდი წელა დააყოფებ... ასე ათავება წერილს მემგობარი.

თითქმის რაღაც მძიმე დაცო თავიო ისე იყო იორდიონი, მთლად დიბნა, აზრი აზრს ვერ მოსდევდა. აღმერთო, უფალო ძე მღვთისა, მოშაჰუა თვლინი შენი და იხენი საცოდავი ბავშვი განსაქლელისაგან... ვიცი, ჩაიბრედნენ, გააბირე ყვებდნენ და ესლა რაღა უნდა ექნა, ვის რა პირით უნდა ვჩვენებო?

— **თითქმის რაღაც მძიმე დაცო თავიო ისე იყო იორდიონი, მთლად დიბნა, აზრი აზრს ვერ მოსდევდა. აღმერთო, უფალო ძე მღვთისა, მოშაჰუა თვლინი შენი და იხენი საცოდავი ბავშვი განსაქლელისაგან... ვიცი, ჩაიბრედნენ, გააბირე ყვებდნენ და ესლა რაღა უნდა ექნა, ვის რა პირით უნდა ვჩვენებო?**

— **ფოფოლინი უთხრა ვანო ცოცხა შეუძლოთა ვამდარა და ხედა ქალაქს უნდა წავადეთ. მთელი რამე...**

გენერალურად გაიწმინდა ამ კონფერენციაზე და დარჩა ის ნამდვილი ანკარა და ცოცხალი ძალით, მემარცხენეთა სახით.

ეს მოვლენა არის უდიდესი დადებითი მოვლენა ჩვენს პარტიის ცხოვრებაში და სპარტოიამ მისი გაძლიერების. **დღეს მემარცხენე ესფერა ოჯახში ამ უსახლო უმარქედო ხადის მაგიერ შექმნილი მშრომელი ელემენტები და ხაქშიანი ხალხი.**

ხედავს რა ამას პარტიის რევოლუციონური ახალგაზრდობა, რომელიც საუბედროდ ამ სამი წლის განმავლობაში განხე იყო გამდგარი და იყუთებდა რექციონურ საქმეებს. დღეს ერყვეა, აფრსებს ამ სამი წლის საქმიანობას მემარცხენეთა და რწმუნდება მისი სწორი ტაქტიკაში და სოციალიზმ-ფედერალიზმის ნამდვილ დაკვამი ვლავ უბრუნდება მის ოჯახს, საქართველოს მემარცხენე სოც-ფედერალისტთა საეროლოუციო პარტიას. ეს კი დიდმნიშვნელოვანი მოვლენაა ქართველ ერის და ჩვენი პარტიის ცხოვრებაში. ეს ცოცხალი ახალგაზრდობა ემატება დღეს პარტიას და ის (პარტია) დგება გაძლიერების და განახლების გზაზე.

ამ უდიდესი მოვლენის მოწმეს აღმად დაეხალა აზრი, თუ რამე გამოიწვია ამ რევოლუციონური ახალგაზრდობის გამოღვიძება. იძულებითი ხანათისაა ეს, თუ აქ ხდება ნამდვილი ტაქტიკის გადაფასება? ვინც ოდნავ მაინც იცნობს ამ ახალგაზრდობის გამოღვიძების შინაარსს და მასთან მის მტკიცე რევოლუციონური სულს წარსულში, მისთვის აშკარაა, რომ ეს მოვლენა ჩვენს პარტიის ცხოვრებაში არა მგავს მოვლენებს, რომელიც ხიფება დღეს ხევა პარტიის ოჯახში. ჩვენი ახალგაზრდობის ძველი პრულე გზის პიტონებისა და მემარცხენე სოც-ფედ. სარევოლოუციო პარტიის ოჯახში დაბრუნებას აქვს სრული ბუნებრივი ხასიათი.

ეს თუ აქვს რამეს გავლენა ახალგაზრდობის გამოღვიძებაზე ეს არის მხოლოდ მისი ნამდვილი მერდოშის მიგნება და მემარცხენეთა სწორი ტაქტიკის გამოღვიძებულნი ვანო: **ვახად კეკელია.**

ჩვენის სკოლა

— **ქ. ზუგდიდი.**

ა. წ. 10 ივლისიდან ქ. ზუგდიდში ვახსნა მასწავლებელთა მოსამზადებელი ორ თვიანი საპედაგოგიო კურსები, სადაც მოწვეული იქნა მასწავლებლები სასკოლოდან მასწავლებლობა. კურსებზე მსმენელთა რიცხვი აღემატებოდა 130 კაცს. რასაკვირველია კურსების მიზანი იყო მომზადება მასწავლებელთა, ახალი შრომის სკოლისათვის.

ლექტორებათ მოწვეული იყვნენ:

- 1) სამშობლო ენაში ილია ვოიკო.
- 2) არითმეტიკაში ნ. ნადარეიშვილი.
- 3) შრომის სკოლა და ბავშვის ფსიხოლოგიაში სილ. ცხაკაია.

დამე თვალს არ მოუთვლენია იორდიონს, შეუწყვეტლივ დადიოდა ოთახში, ფიქრობდა, ფიქრობდა საიდან და როგორ მოუაროს საქმეს... ბოლოს იმდასკნებდებ მივიდა, რომ ერთად ერთი მისი მხნე-ლი თუ იქნება ნიკალაი პეტროვიჩი, ან და პოლ-კოვნიკი. მეტი გზა არ არის უნდა შეებარალის და შევიდროს თავი მათ. იცოდა იორდიონმა სად და რა დროს ენება ნიკალაი პეტროვიჩი და ქალაქში ჩასვლის უშაღ მიიჭრა სადაც ეფულებოდა და მართლად იქ დაუხვდა. „აა, მიმარ იორდიონ, ჩი-რიკედელს, იშვიათი სტუმარი ბრძანდება“, მზირულა და დაუხვდა ნიკალაი პეტროვიჩი, მაგრამ შეხვდა რა იორდიონს საბჭად დარჩა: „მამარ რა დამართა? ავად ხომ არა მართ... რა მზხდა? დაბრძანდი, მიუდგა სკამი.

მძიმედ დაეშვა იორდიონი სკამს, ძლივს ხენე-შოდა... როგორც იყო ამოიღდა სული, ცრემლით უხმომ ვანოს ამბავი და შეხვეწა დახმარებას... „ამ თქვენი შეილია?“, გაიკვირა ნიკალაი პეტროვიჩი: „საიდან და როგორ მოხვდა ასეთ საქმეში? მეტი რა საქმეში... იცით, რომ მთავა რამდენიმე ტერორისტული აქტი ბრალდებით, ჯარში ორგანიზაციების მოწყობა... საქმე მეტად მძიმე და სერიოზულია და საემო საბუთებიც გვაქვს ხელთ. რას წარმოვიდგენდი რომ თქვენი შეილი, თქვენს ოჯახში ასეთი ამბავი?...

ევეცხებოდა იორდიონი, უსუსურნი ბავშვია მოატყუებდნენ, ჩაითრევდნენ... რა ვიცი ისე გამგზავრდ რომ მაგვარი საქმეები გაგონითა კი არ გაუგონია, ანგელოზივით ბავში იყო, არასოდეს ჩემთვის არა დაუშალავს რა და არ ვიცი როგორ მოხდა, რაზედ გამოიწერა ღმერთი... ჩოდა იორდიონი და თან ეხვეწებოდა მღვდელს...

— **სულ ახალგაზრდები, წალოვანობით ბავშვები აზიან მამაო, უპასუხა ნიკალაი პეტროვიჩი.** „მაგრამ მათი მოქმედება და საქმეები ბავშვური არ არიან, ამქედრო შეგვამრებულნი, კარგად მოწყობილი, ვაწვრთნილი ორგანიზაცია... რა, მამაო, ჩვენ ყველაფერი ვიცით... მაგრამ თქვენ მართს რა უყო, დიდ პარტიას ვცემო და დიდობა ვფასებთ თქვენს ღვაწლს ჩვენს საერთო საქმეში... მაგრამ პირადად შე არაფერი შემიძლიან... წავიდეთ ხელ პოლკოვნიკთან, სთხოვეთ, დიდათ გავაყებთ თქვენს მეტ დამკრებობით და იქნებ რსმეს ვავხდეთ... დამშვიდდით, შევედროთ ღმერთს, იგი მოწყალე და ვნებით ხედავ?“. ცოტათი თითქმის დამშვიდდა იორდიონი, გულს მიიჭემა... მეორე დღეს ორივენი წარუდგნენ პოლკოვნიკს პოლკოვნიკიც მეტად გააფიქრა ვანოს ვინაობა: **ნამე...**

ტივის სწორი შეფასება ახალგაზრდობის ჩვეთ. მათან ეს ახალგაზრდობა უბრუნდება მის რევოლუციონურ გზას და დგება რევოლუციის ორიენტაციებზე.

— **ამიტომ ეს არ უარყოფს სოციალიზმს სოციალისტური პრინციპები, რომელიც მას უნდა იქნას პირილი ჯორჯაძემ, ის რჩება კვლავ მისი დიარჯად. ახალგაზრდობა დღეს გვიცხავთ და უფაროფთ შემცდარ მრულ გზას, რომლისაკენ ვადაგვიხა პარტიის შემთავმხმებელმა მეთაურებმა.**

— **ამიტომ ამ ახალგაზრდობაში დღეს ხიფება ბუნებრივი გამოღვიძება ჩვენ ფედერალიციონურ ახალგაზრდობაში დღეს ხდება უდიდესი ფაქტის ბუნებრივად იღვიძებს დღეს, გონს მოიღის და უბრუნდება მის ბუნებრივ წილას, ხაქმარტელოს მემარცხენე სოციალისტ ფედ. ხარ. პარტიას. ამავეგვლა ახალგაზრდობა ჩვენი პარტიის უნდა მოქციოს უდიდესი უფრადდება და უნდა დაუბრუნდეს რევოლუციას. ვისაც უტარებია არილის რევოლუციონური იდეები და უტხოვრია ამ პარტიაში, იმ ახალგაზრდობის ფალია დადგნენ სოციალიზმ-ფედერალიზმის დამცველ პარტიის მემარცხენე ესფერა ბანაკში. დღემდის ჩვენ განზე ვიდექით და მემარჯვენეთა წყალობით სხვა საქმეს ვაკეთებდით ამ სამი წლის განმავლობაში. ჩვენ მოვტყუვდით და ვერ ვიცანით მტერი და მოყვარე, პარტიის ნამდვილი მესაქე. დღეს კი ვიღვიძებთ და უბრუნდებით, ჩვენ პარტიას სრულიად წარს შეუხტე-ლა.**

ეს უნდა ვთავს მტერმა და მოყვარემ. ის კი, ვისაც კვლავ სურს ამ პარტიასთან ყოფნა იქ უნდა მივიდეს, სადაც სოც-ფედერალიზმის იდეას წმინდათ იყვენ. ეს პარტია კი არის საქართველოს მემარცხენე ს-ფედერალისტთა სარევოლოუციო პარტია. ამ პარტიას უჭირავს მხოლოდ რევოლუციის წმიდა დროში მალა და იცავს მას. შეიკრიბნენილი და პარტიის მესაქეებთან ყოფნა, ამ ჩვენი რევოლუციონური ახალგაზრდობის ვალი. ერთი გამოღვიძებულნი ვანო: **ვახად კეკელია.**

- 4) საბავშო ბაღი სილ. ცხაკაია.
- 5) სტატისტიკა ივრე.
- 6) ფიზიკური აღზრდა ივრე.
- 7) ესტეტიკა, ხატვა ივრე.
- 8) პროკავშირთა მიხენები ივრე.
- 9) გეომეტრია ნ. ბუკია.
- 10) მეთოდი არითმეტიკის ივრე.
- 11) სამშობლოს გეოგრაფია ალ. ჩხეტი.
- 12) ბუნების მეტყველება მ. პატარაია.
- 13) მერწყვა ფიგე.
- 14) მეთოდი სამშობლო ენისა ილ. ვოგია.
- 15) სასკოლო ჰიგიენა ექ. ი. მუჯირი.
- 16) პოლიტიკური ეკონომია ტ. ლავილაია.
- 17) მუსიკა-მომარბის ისტორია დ. ცხაკაია.

— **თქვენი სახანა მამას ასეთი შვილოვო? ეკითხებოდა იორდიონს.** „მთლიანად ვანო, მთლიანად ბევრი ვხედა იორდიონი და არ ვიცი მართლად მებარალა თავი პოლკოვნიკს, თუ ამ უკანასკნელს სხვა რაიმე განზრახვა დაპარაკებდა, მხოლოდ ბოლოს ასეთი წინადადება მისცა იორდიონს: „ერთად ერთი საშეველი ის არის რომ თქვენი შეილი გულწრფელად გამოტყდეს ყველაფერში. ველო-ანდილათ ვეიამბოს ყველაფერი. მართალია საქმის საბუთები გვაქვს, მაგრამ არის ზოგი ერთი კითხვები და თუ ამ კითხვებზე თქვენი შეილი ნამდვილს პასუხს და საჭირო ცნობებს მოგვცემს, მაშინ პარტიას სიტყვს ვაძლევთ, სთხოვრებ მის თუ სრულ განთავსებულბას არა, ყოველ შემთხვევაში სრულიად უმნიშვნელო დასჯას მაინც...“

მთლად იმედი დაეკარგა იორდიონს, ამ მხრით კარგად იცნობდა თავის შვილს: რაც უნდა დავმართოს ვანოს, რაც უნდა მოხდეს, იგი არის გზით არავის არ ვასტყვს, არაფერს ვაძმელოვებთ, მამა როგორ იწვევლოს საქმეს... ალღვებულნი ტვინი სწრაფად შეშაობდა და იორდიონს ივრეში უტბად აზრმა გაუარა.

— **„პარტიის ბოლოკონიკო“, მოწიწებით დუღუყო იორდიონმა, მოგვხსენებთ ბავშვის ცრუ თავმოყვარობა, იგი არის გზით არავისზე აჩვენებს, არაფერს ვამოპულანებს. მაგრამ თუ კი საქმეს ეშველება, თუ კი მართლ რაიმე ცნობები გვირიათ... მე მოვახებრებ... ჩემი შეილი მე არის დამიშალებს... ლოლან მომეკითა საშუალება პირადინახვისა, უმოწყომდ, უშეშლოდ... მე ვაგვიტ ვეყლაფერს და თუ ჩემი ცნობები სწორი აღიიზნდნენ და მასთან სასარგებლონიც, მაშინ იმედი მექნება, რომ ჩემი გულსათვის ჩემს შეილს უწყალობებთ...“**

— **ევეცხებოდა იორდიონის წინადადება პოლკოვნიკს ქუთაში დაუჯდა, იგი დასთანხმა და სიტყვა მისცა მღვდელს, რომ თუ საჭირო ცნობებს და ზოგიერთი ბოლოს ნამდვილ ვინაობას ვაუკვებს, ვანო განთავისუფლებულ იქნება... დაუწერის იორდიონს ნებარება ვანოს პირადი ხმებისათვის, ტელეკონთაც მეტების უფროს უბრძანა პოლკოვნიკმა, რომ ეს პირადი ნახვა საადამილო ოთახში უმოწმოდ უნდა მომხდარიყო, მეორე დღესვე გაიტანა მეტებს იორდიონი და ჩასაკვირველია დაუყოვნებლივ შეუშვეს, თვით კიხის უფროსი დიდის პარტიით დაუხვდა და იქვე კანცელარისთან მიიჩინა პარტია ოთახი: „ეთო წუთს მოითმინეთ, მამაო, და თქვენს შეილს ელავე მოგვიყვანეთ“, თვითონ წავიდა ვანოს მოსახვანად **(შემდეგი იქნება).****

18) ს. ს. რ. კონსტიტუცია აღ. ქრია.
19) საქართველოს ეკონომ. გეოგრაფია ბ. უგულავე.

სტენდული კურსების გამგე, ხელმძღვანელი სილოვანი ცხაკაია, არაშეფუთვლიანი შრომითა და ენერგიით მოეწონა ასეთ დიად საქმეს: მისი დაუღალავი მუშაობა დიდიდან საღამომდე განსაკვირვებელია; დანარჩენ ლექტორებს მე ვერ შევხებები საითთოდ და ვიტყვი მხოლოდ: მათი უმრავლესობა საქმოდ მომზადებული, თავიანთ საგნებში, პირნათლად და ენერგიულად ასრულებდნენ დანიშნულ მუშაობას. უმცირესობაზე კი ვერაფერს ვიტყვი, რა კი მათი მომზადება იმდენად სუსტი იყო, მოვალეობის მიზანსაც ვერ მიაღწიეს სათანადოდ.

გადავიდეთ ეხლა კურსების მსვლელობაზე. მეცადინეობა დაიწყო 11 ივლისიდან, ზუგდიდის I შტაბის შრომის სკოლის შენობაში. სიმრავლის გამო, მსმენელნი ყავოფულ იქნა ორ ჯგუფად.

მეცადინეობის დაწყებისთანავე, კურსების ხელმძღვანელ ს. ცხაკაიას ინიციატივით გაიხსნა მსმენელთა საერთო კრება, სადაც არჩეულ იქნა თვითმართველობა ხუთი კაცისაგან შემდგარი, რომელიც ბოლომდე ასრულებდა ასე თუ ისე, თავის მოვალეობას და სამსახურს უწყვეტად კურსებს სათანადო წესდების მოგვარებაში და ასრულებდა.

მეცადინეობას თვით მსმენელთა კრების დადგენილებით შექონდა ხასიათი გაკვეთილისა, იყო ლექციური სახითაც, მაგრამ მხოლოდ ზოგიერთ საგნებში და შემთხვევებში, თუ რამდენად ეს მისაღები და მოსახერხებელი ყო.

გამოცდები დამოკიდებული იყო საგნების სწავლების სვლელობაზე. გათავდებოდა თუ არა პროგრამა რამოდენიმე საგნისა, ინტენსივობა ისევე კრების მიერ დღე გამოცდებისა. გამოცდები იყო ჩვეულებრივი, ბილითების საშუალებით. პირველ გამოცდებში ჩაიჭრა 27 კაცი, და მეორეში კი 8, რომელნიც მათთანვე დათხოვილ იქნა კურსებიდან.

შემდეგ კი გამოცდები ბოლომდე არ ყოფილა, მაგრამ უნდა აღინიშნოს მუშაობა უკანასკნელი ორი კვირის განმავლობაში, მსმენელთა და ხელმძღვ. ს. ცხაკაიას მიერ, რომელიც მდგომარეობდა შემდეგში: შესდგა რამოდენიმე წრე, თითო წრის შემადგენლობა არ აღემატებოდა 6 კაცს.

დარედა თითო წრეზე წიგნები (ჰედაგოგიური ნაწარმოებნი) და ამ წიგნების შემწეობით თვითოეული წრე ამზადებდა საკუთარ რეფორატს და ეს რეფორატები იკითხებოდა მსმენელთა შორის, ყოველ საღამოს თვითოეულ წრის მიერ, რომლის გარშემო გრძელდებოდა კამათი რამოდენიმე საათის განმავლობაში. მსმენელთა დასწრება საკმაოდ მაღალი იყო და რასაკვირველია ხელმძღ. ცხაკაია სულ მუდამ მათში ტრიალებდა და არ შორდებოდა. ესწრება

რეობდა აგრეთვე ზოგიერთი ლექტორებიც და ხშირად გარეშე პირებიც.

თვითოეული მსმენელი შესანიშნავ ინტენსივობას და ენერგიას იჩენდა ამ შეფუთვით გამოდგებულ შრომაში დიდიდან საღამოს 7—8—9 საათამდე. აღსანიშნავია თუ რა დიდი ნაყოფიერება და შესანიშნავი ცოდნა დასტოვა ამ შემოსწრებულმა მუშაობამ მსმენელთა შორის. მასთან უადგილო არ იქნება აღვნიშნოთ აქ დახმარება ადგილ. სამაზრო აღმასკომისა სადილის სახით, რომელიც დიდად უწყობდა ხელს შემოსწრებულ საღამოს მუშაობას.

უკანასკნელ მესამე გამოცდებზე, რომელიც მოხდა 10—11 სექტემბერს, არავინ დაუთხოვიათ და ადგილზედაც რჩებიან ისინიც, ვინც ჩაიჭრნენ ამ გამოცდაზე, მორგ ასეთ კურსებზე ხელმეორედ მოწვევის პირობით, და ასეთები კი აღმოჩნდა სულ 9 კაცი, დანარჩენებმა სულ საქმოდ და კარგად დაამთავრეს.

შემდეგ მეცადინეობისა და გამოცდების დამთავრებისა 12 სექტემბერს ადგილ. მაზრის აღმასკომმა გაუშარათა მასწავლებლობას უკანასკნელი სადილი, სადაც მონაწილეობდა, როგორც ყველა მსმენელი ისე ყველა ლექტორი, მაზრის განათ. განუ. წევრნი, აღმასკომის თავმჯ. და სხვა და სხვა დაწესებულების წარმომადგენლები. ითქვა მრავალი შინაარსიანი სიტყვა: აღმასკომის თავმჯდომარის, განათლების კომისრის, სხვა და სხვა წარმომადგენელთა, ლექტორთა და მასწავლებელთა მიერ.

იქნა დასახლებული ნათლად მოვალეობა ახალი მასწავლებელთა და შრომის სკოლისა, უფლებიანობა მასწავლებლისა ძველ და ახალ ხელისუფლების დროს.

კურსები უაღრესად მიზანს მიღწეულად იქნა ცნობილი თავისი შინაარსით და ნაყოფიერი შრომით. აგრეთვე მასწავლებელთა მიერ იქნა დაუფლებული დაუღალავი შრომა-მოღვაწეობა. საერთოდ ლექტორთა და კერძოდ კურსების ხელმძღვ. ს. ცხაკაიასი და მაზრის განათ. განუ. გამგის ტ. ლავგულიასი, რომელთაც მასწავლებლობამ გამოსათხოვარი სიტყვით მომართა და ბოლოს გაუშარათეს ხანგრძლივი ტაში და ოჯაიები, ზუგდიდის ბეი-ვანში ორივე მზანავი ზეყვენილი ჩაატარეს.

მეორე დღეს ისევ აღმასკომის თავმჯდ. მოწვევით იქვე დადიანის სასახლეში იქნა გადაღებული სურათები, მთელი მსმენელ-ლექტორთა, და აღმასკომის თავმჯდომარის დასწრებით.

ვათავებ ამით წერილს და დავსძენ, რომ ზუგდიდის მაზრის განახლებული მასწავლებლობა დრმა პატივისცემას ვამოსთქვამს და უძღვის მადლობას ენერგიული დახმარებისათვის მაზრის აღმასკომის თავმჯდომარე გრიგ. როგავას და მაზრის განათლების განყოფილების შემადგენლობას, ყველა ლექტორებს, რომელთაც გაიღეს დიდი შრომა.

სოდო ცაიშვილი.

2) თუ კი მე ვერ შევასრულე პირობა, რატომ დღემდე კურორტთა სამმართველომ არ მიიღო ან არ გადახმდებინა სახელმწიფოს სასარგებლოთ ის ჯარიმები და ზარალი, რაც ხელშეკრულებაში მიწერილია. ეს უკვე მეორე ბოროტმოქმედებაა, რომ კრებაზე შეიბარაღეს და სახელმწიფოს ინტერესები არ დაიცვეს.

ამ რიგით მე პირობა არ დამირღვევია და ხელშეკრულებას ვასრულებდი პირნათლად, მაგრამ საქურორტო სამმართველომ მრავალჯერ დაარღვია და ამის შესახებ აქ არ შეუდგებია მსჯელობას, არამედ საქმე სწარმოების სასამართლოში და მართლმსაჯულება იტყვის თავისას, თუ რამდენი ზარალი მომავინა საქურ. სამმართველოს და ჯანმრთელობის კომისარიატის უკანონო მოქმედებამ ამ საქმეში.

კომისიის კრებაზე ჯანმრთელობის კომისარიატმა წამოაყენა ახალი პროექტი: „დაარსდეს აქციონერული საზოგადოება ბორჯომის გავრცელებისათვის“. დირექტორობა კი მე შემომთავაზეს.

1) რომ აქციონერული საზოგადოება, უკანასკნელი, ერთ წელიწადს მოუწოდებდა საქმის აწყობას და მხოლოდ ჩემი დაწყობილი ორგანიზაციების დანგრევას, ეს ნათელია, და ამ ბნის განმავლობაში კვლავ შეფერხებული იქნება წყლის წარმოება და ზარალს ნახავს ერთი მხრით საზოგადოება და მეორეს მხრით ბორჯომის წარმოება, — ცხადზე უცხადესია.

2) მე ძალიანაც რომ მოვიდნო დირექტორის როლში წყლის წარმოების გაძლიერება და მოვიდნო კიდევ, თუ ვალდებულბას მივიღებ თავზე, მაინც ვერაფერს გავხდები, რადგან ბორჯომის წყლის გავრცელება ჯერ ჯერობით კონკურენციით ავტაციის ხანშივეა. მე დღემდე თავიდან ზარალით ვაწარმოებდი წყლის გაყიდვას და ხშირად რამოდენიმე კუთხეებში 50 პროც. თავიდან ვზარალობ, ვიდრე ხალხი არ გადაეჩვიოდა სხვა წყლებს და სიიავით, არ შეეჩვიოდა ბორჯომს. ასეთი ზარალით წარმოების ნებას კი აქ საზოგადოება არ მოგვეცემს, ხელფხვსეკრული ვიქნები მეც და სხვაც, ვინც უნდა იყოს. ამიტომ სააქციონერო საზოგადოების დაარსება არამც თუ გააუმჯობესებს ბორჯომის წყლის წარმოებას, პირიქით ის ჩაკლავს ამ საქმეს და მხოლოდ გაანადგურებს იმასაც კი, რაც დღემდე მე გამაყვებოდა.

3) ეს კომბინაცია სრულიადაც არა წამოყენებული ჯანმრთელობის კომისარიატის მიერ საქმის მიერ საქმის თონ წაწვევის მიზნით. არა, ეს პროექტი წამოაყენეს იმისათვის, რომ დეკრეტის გამოხატვით დიდი საქმე, სააქციონერო „საზოგადოება“

სახელმწიფო ოპერა „ევენი-ონეინი“

ჩაიკოვსკის ოპერა „ევენი-ონეინი“ (ანუ, უფრო სწორედ მუსიკალური სურათი, როგორც დარქვა თავის ნაწარმოებს კომპოზიტორმა) — დაწერილია 1877 წ.

პირველ ხანებშივე ამ ოპერამ, დიდი მითქმე-მოქმე გამოიწვია ისევე, როგორც გამოიწვია დიდი კამათი ვერდის ოპერამ „ტრაედატამ“. ორივე ეს ოპერა დაწერილია ახალი მიმართულებით — რეალიზმისაკენ ცხადი გადაბრით, რაც მაშინ, მუსიკაში რევოლიუციის შეტანად ითვლებოდა.

თავის შემოქმედებაში ჩაიკოვსკიმ გადაუხვია დიდებულ გლინას მიერ არჩეულ გზას, უფრო მეტიც, მან გადაუხვია გზას, რომლითაც მიდიოდნენ საფრანგეთისა და იტალიის სკოლების შემქმნელები.

მაგრამ „ევენი-ონეინი“ ძალიან მოიპოვა მოქალაქეობის მტკიცე უფლებები, და აი, მალე უკვე 50 წელიწადი გავხდება რაც ეს ოპერა აღარ შორდება; არა მარტო რუსეთის, არამედ დასავლეთ ევროპის საზოგადოებრივების დიდ და პოპულარულია ეს ოპერა ტფილისშიაც. და ტფილისს ბევრი კარგი ამსრულებლები უნახავს ამ ოპერის უმთავრეს პარტიებისა.

საანგარიშო წარმოდგენაში უმთავრეს როლების ყველა ამსრულებლები პირველად წარსდგნენ ტფილისის ალბერტორის წინაშე.

ტატიანას პარტიას მღეროდა მსახიობი მარკოვი, რომელსაც ლამაზი ლირიული soprano აღმოაჩნდა დრამატული ნაკვითი, მსახიობი მუსიკალურია, მაგრამ მუდამ ვერ ხმარობს თავის ხმას, ადგილ-ადგილ უმეტეს ხმას იქ, სადაც ეს არ არის საჭირო (სცენა წერილით, დუეტო ადმირალთან, პირველი არიოზო). შესაძლებელია, ეს შედეგად, სრულიად გასაგები, მღვდლარებისა. სცენიური გადაცემა კარგია მხოლოდ მე-4 მოქმედებაში, ხოლო პირველი მოქმედების მეორე სურათი (სცენა წერილით) საესეა ზედმეტი ფუსფუსი, რაც მეტად აფუჭებს შთაბეჭდილებას. კარგად ჩაატარა მსახიობმა უკანასკნელი სცენა ონეინთან, მხოლოდ საჭიროა გასვლა მარჯვნივ (ამსრულებლების მხრით) და არა მარცხნივ, საიდანაც შემოვიდა ონეინი. მე ამ მარცხსაც ვსთვლი ალღელების შედეგად მსახიობს კარგი ჰქონდა გრამი ყველა სცენებში, გარდა უკანასკნელისა, სადაც გრამი ზედმეტად აბერებდა მსახიობს.

მსახიობ დევეტის შესახებ — ევენი-ონეინი — ჯერჯერობით მიჩნელება საბოლოო აზრის გამოთქმა. მსახიობმა ვერ მოგვცა „ინგლისელ დენ-

წამოაყენონ და ამით ჩემზე იძიონ შერი, ვინაიდან პასუხსაგებში, არიან ჩემ მიერ მიტოვებული და მოძიება სწარმოებს პროკურატორს ზედამხედველობით. ამით უნდათ მქუქალონ საქმე დიდიკალოთაიდან სასამართლო-სამართლებრივ მერ და ნათელ საქმეთა განმარტობა.

მე მოვსთხოვე კურორტთა სამმართველო მთელი გამზადებული წყალი მოსკოვ-პეტროგრადიდან ნაღდ ფულზე დეკემბით, მაგრამ უფრო მის ხრეს და მიმითითეს წითელი ჯვრისათვის მიმემართა მე დარწმუნებული ვიყავი, რომ აღბათ წითელმა ჯვარმა იყიდა მთელი გამზადებული წყალითქმ მაგრამ აღმოჩნდა, რომ არა. საქმე გაუმართლ შექონდა ფული ხელთ მეჭირა ბანკებით (ამის საბუთებსაც სასამართლოში წავეყენებ) და უფრო მით ხრეს; რა არის ეს, თუ არ განგებ და უსაფუძლო ხელშეკრულების დარღვევა და სახელმწიფოსათვის ზარალის მიყენება.

მე კატეგორიულად ვაცხადებ, რომ თუ კ. სახ. კომ. საბჭო განკარგულებას მისცემს კურორტთა სამმართველოს და საერთოთ ჯანმრთელობის კომისარიატს, რომ თავი მიანებონ წმინდავლში ხელშეკრულების უსამართლო დარღვევას, თანამაჩემ ჩემ მიერ დაღებულ ხელშეკრულებისა ველმუდო ჩემ მიერ ვალდებულებას:

1) ყოველ წლიურად გავიტანო სამი მილიონი მთლილი თანხმად ჩემი პირობისა.

ამიტომ ვსთხოვ ს. კომისარია საბჭოს დასტოვოს ჩემი ხელშეკრულება ძალაში.

უამ თუ ვერ შევასრულებ დაე გადახდეს ის ჯარიმა, რომელიც ხელწერილშია აღნიშნული, რომელზე მეტსაც ბორჯომის წყალში ერთი წლის განმავლობაში სულ ერთი ვერავითარი აქციონერული საზოგადოება ვერ მოუტანს ხაზინას, გარდა ზარალისა.

უკეთუ მე პირობა დამირღვევია, უნდა სწარმედებდეს სასამართლოში საქმე მაგრამ ესრეთი ჩემ წინააღმდეგ არაფერია.

ს. კომისარია საბჭოს დირექტორ ჩემი ხელშეკრულების გაუქმებით კი დანაშავე მზარე და პირნი თავიდან იცილებენ საბჭ. სასამარ. მიუდგომელ მართლმსაჯულებას:

ამიტომ იმედი მაქვს, რომ ს. ს. რ. კ. კომისარია საბჭო ან დასტოვებს ძალაში ჩემს ხელშეკრულებას და თუ კი დამირღვევია ხვი ვადასცემს საქმეს სასამართლოს, რომელიც გამოაშკარავებს მტყუანს და თუ დანაშავე ვიქნეი, გააუქმებს ხელშეკრულებას.

ს. კომისარია საბჭოს დირექტორ ჩემი ხელშეკრულების გაუქმებით კი დანაშავე მზარე და პირნი თავიდან იცილებენ საბჭ. სასამარ. მიუდგომელ მართლმსაჯულებას:

ამიტომ იმედი მაქვს, რომ ს. ს. რ. კ. კომისარია საბჭო ან დასტოვებს ძალაში ჩემს ხელშეკრულებას და თუ კი დამირღვევია ხვი ვადასცემს საქმეს სასამართლოს, რომელიც გამოაშკარავებს მტყუანს და თუ დანაშავე ვიქნეი, გააუქმებს ხელშეკრულებას.

„მიკლავებულნი“

სდუმს დიდების მიდამო...
დღეობის შავს წიაღში განისვენებენ ქართველი ერის გმირები...
რუსეთის შავი რეაქციის დროს მედვად მებრძოლნი ეროვნული თავისუფლებისთვის საუკუნოდ ძილს მისცივიან...
გაჩერდა არჩილის მახვილი კალამი...
გაყინა კიტას კრიტიკული აზროვნების პარტი...
გაუა, მთის არწივი, ვერ უგალობებს ერს ტყბილ მანებებს...
დგომიშვილი...

კიფშიძე...
მათი ღარიბი საფლავის შეხედვა სიბრალულს მომაგვრის აღაშინებს...
ლომად დაიფიქრებს...
აჩილი, რომელმაც ქართველი ერის ინტერესების დაცვაში მისთვის ბრძოლაში საბთელივით დადნა, იმედს არ ჰქარავებს...
მისი გათვითცხოვიერებული ერისაგან მისი საფლავი პატივისცემას მოეღოს...
სდუმს უფსკრულში ჩვენი გმირები...
სდუმს ერთი...
როდემდის? როდემდის??

ჭაბი.

ბორჯომის წყლის გარეშე

მოკ. დავით ქებასს შემდეგი განცხადება შეუტანია საქ. ს. ს. რესპუბლიკის სახ. კომ. საბჭოში.
2 ოქტომბერს შესდგა სხდომა თქვენ მიერ არჩეულ კომისიისა ბორჯომის წყლის წარმოების შესახებ, რაზედაც მიწვეული ვიყავით: ერთი მხრით კურორტთა სამმართველოს და ჯანმრთელობის კომისარიატის წარმომადგენლები, ფრანკულიანცი, ყამარაული, ვოთუა, მეორეს მხრით წითელი ჯვარი და მესამეს მხრით მე.
ვერ ჰყოფენ უარს და არც ჰყოფენ მე მგონი კომისიის წევრნი, რომ მე პირში წაუღებე და ნათლად დაუმტკიცე ჯანმრთელობის და კურორტთა სამმართველოს წარმომადგენელთ: რომ მე მიჩქონდა

წყალი სასეებით და ორი სმენით წყლის ჩამოსხმაც ვერ ასწრებდა ჩემი დაკვეთა დაეკმაყოფილებინათ. რომ მე პირნათლად ვასრულებდი ჩემს ხელშეკრულებას ეს დამტკიცებას არ მოითხოვს და მტკიცდება თვით კურორტთა სამმართველოს მოქმედებით.
რომ არც ერთი მთლი წყალი არ დამიტოვებია გაუტანელი, ნათლად სჩანს იქიდან, რომ ფრანკულიანის მიერ მოწვეულ ხომიკისთვის მისაცემი წყალი არ აღმოაჩნდათ და მის ყალბი-უწყლოთ, გაკეთებული დუბლიკატები მიაართვეს, რაიც გამოიბემა დაამტკიცა და მხოლოდ ერთი კვირის შემდეგ დაიტვირთა წყალი.